

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 886/21
8.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Апелациони суд у Београду, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Сузана Крековић, адвокат из Београда, ул. Светозара Марковића бр. 47, против тужене Републике Србије - Министарства правде, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, из Београда, ул. Косовска бр. 31, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 7930/19 од 1.12.2020. године, у седници већа одржаној 8.4.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 7930/19 од 1.12.2020. године у ставу првом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 7930/19 од 1.12.2020. године у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка из става трећег изреке наведене пресуде, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 175.900,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 7930/19 од 1.12.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности, због неоснованог лишења слободе, исплати износ од 2.580.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате, у року од 15 дана од дана

пријема писменог отправка пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности, због неоснованог лишења слободе, исплати износ од још 3.920.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 195.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијен је предлог тужиоца за ослобађање од плаћања трошкова судских такси.

Тужени је благовремено изјавио жалбу из свих законом прописаних разлога, побијајући наведену пресуду у ставу првом и трећем изреке. Тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законом прописаних разлога, побијајући наведену пресуду, у ставу другом и трећем изреке, како то произлази из жалбених навода.

Испитујући ожалбену пресуду у смислу члана 386. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13, 74/13 и 55/14, 87/2018 и 18/2020), Апелациони суд је нашао да је жалба тужиоца неоснована, док је жалба туженог делимично основана у погледу одлуке о трошковима поступка, а неоснована у погледу жалбе на став први изреке.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности. Супротно наводима из жалбе туженог, првостепени суд није учинио битну повреду поступка из тачке 12. ове законске одредбе, јер је за своју пресуду дао јасне и довољне разлоге, изрека пресуде је разумљива и не постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи са садржином изведених доказа.

У првостепеном поступку утврђено је да је тужилац правоснажном пресудом Вишег суда у Београду К. бр. 37/17 од 24.05.2018. године, осуђен на казну затвора у трајању од 3 месеца због извршења кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а. став 1. КЗ, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.09.2016. године када је лишен слободе, па до 24.05.2018. године када је притвор укинут решењем Вишег суда у Београду К. бр. 37/17 од 24.05.2018. године, а да је ослобођен од оптужбе за кривично дело разбојништва у саизвршилаштву из чл. 206 став 2 у вези става 1 КЗ у вези чл. 33 КЗ, која пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 бр. 792/18 од 18.10.2018. године. Тужиоцу је решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Београду Кпп.бр.274/16 од 28.9.2016. године одређен притвор који се рачуна од 26.9.2016. године, када је тужилац лишен слободе, а притвор му је одређен и продужаван каснијим решењима за још по 30 дана из разлога прописаних одредбом чл. 211 став 1 тачка 2 и 3 ЗКП-а (боравак на слободи може довести до поновног извршења кривичног дела) те је решењем

Вишег суда у Београду К.бр.37/17 од 24.5.2018. године укинут притвор и тужилац пуштен на слободу. Тужилац се пре подношења тужбе захтевом за постизање споразума о накнади штете од 19.7.2019. године обратио РС - Министарству правде у циљу постизања споразума, а у складу са чланом 588 став 1 у вези члана 584 став 1 Законика о кривичном поступку, у вези предметног штетног догађаја, а на који захтев тужена до дана подношења тужбе није одговорила.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано на основу правилне оцене изведених доказа које је првостепени суд оценио у смислу члана 8 ЗПП-а. У образложењу пресуде су побројани докази на основу којих је првостепени суд утврђивао чињенично стање и на јасан начин и тачно интерпретирана њихова садржина а потом изложена и оцена изведених доказа. У жалби парничне странке нису истицале нове чињенице нити нудиле или предлагале нове доказе у смислу члана 372 ЗПП-а. Наводима из жалби чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда није доведено у сумњу. Иако су и тужилац и тужени као разлог оспоравања пресуде навели и да је иста заснована на погрешном и непотпуно утврђеном чињеничном стању у жалби нису навели ниједан доказ који је првостепени суд погрешно оценио, односно ниједну чињеницу која је погрешно утврђена, или коју је првостепени суд пропустио да утврди. Тужени није спорио основ, већ само висину тужбеног захтева.

На основу утврђеног чињеничног стања, да је тужилац осуђен на казну затвора у трајању од 3 месеца због извршења кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а. став 1. КЗ, а да је ослобођен од оптужбе за кривично дело разбојништва у саизвршилаштву из чл. 206 став 2 у вези става 1 КЗ у вези чл. 33 КЗ, да је у притвору провео укупно 606 дана, који број дана се има умањити за 3 месеца, односно 90 дана, за који период је тужилац осуђен због извршења кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а. став 1. КЗ, да тужилац није својим недозвољеним понашањем скривио лишење слободе, тежину кривичних дела која су тужиоцу стављена на терет, чињеницу да је тужилац у наведеном периоду био млад човек, који је имао мајку, супругу и децу, које у одређеном периоду није могао да виђа, тешке економске прилике њега и чланова његове породице, које чланове није могао да издржава у наведеном периоду, што му је представљало додатно психичко оптерећење, да је првобитно био смештен у просторију са још четири притвореника, а потом са још десет притвореника, лоше психичко стање, да је streпео за исход поступка, egzистенцију своје супруге и деце, што се све се врло лоше одразило и на чланове породице, да услед наведеног догађаја последице осећа и данас, у смислу негативног односа околине, здравствених тегоба и губитка посла, првостепени суд је закључио да тужиоцу припада накнада нематеријалне штете услед неоснованог лишења слободе, у складу са чланом 584. и 588. Законика о кривичном поступку, у вези члана 200. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 583. Законика о кривичном поступку - ЗКП ("Службени

гласник РС" број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014), који је важио на дан доношења пресуде Апелационог суда у Београду КЖ1 1036/15 од 22.10.2015. године, прописано је да ће се у поступцима за остваривање права на накнаду штете и других права лица неосновано лишеног слободе или неосновано осуђеног примењивати одредбе члана 584. до 595. овог законика, а уколико у овим одредбама није нешто посебно прописано, сходно ће се примењивати остале одредбе овог законика. Одредбом члана 584. став 1. тачка 1. ЗКП-а, прописано је да се неосновано лишеним слободе сматра лице које је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка, или је правноснажним решењем поступак обустављен или је оптужба одбијена, или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом. Ставом 2. наведене одредбе је прописано да накнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе, а у случајевима из става 1. тачка 1. овог члана, искључено је право на накнаду штете и ако су постојале околности из члана 585. став 2. тачка 2. овог законика или ако је поступак обустављен услед смрти окривљеног (члан 20.). Одредбом члана 588. став 1. наведеног Законика о кривичном поступку, прописано је да је пре подношења тужбе за накнаду штете, оштећени дужан да поднесе захтев министарству надлежном за послове правосуђа ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде.

Одредбом члана 200. став 1. Закона о облигационим односима - ЗОО ("Службени лист СФРЈ" број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, "Службени лист СРЈ" број 31/93 и "Службени лист СЦГ" број 1/2003), прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству. Ставом 2. наведене одредбе је прописано да ће приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погудује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, као и цитиране законске одредбе, по оцени Апелационог суда, правилан је закључак првостепеног суда да постоји одговорност туженог за штету коју је тужилац претрпео, као лице које је било у притвору, али је поступак правноснажно окончан осуђујућом пресудом на казну затвора у трајању од 3 месеца због извршења кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 1 КЗ, а ослобађајућом пресудом за кривично дело разбојништва у саизвршилаштву из чл. 206 став 2 у вези са ставом 1 КЗ у вези чл. 33 КЗ, те да је тужилац био неосновано лишен слободе укупно 516 дана, а да се штета коју је тужилац претрпео манифестовала у душевним боловима услед повреде права личности тужиоца, с обзиром да се чињенице и околности које су биле основ за одређивање и продужавање притвора не могу сматрати недозвољеним поступцима у смислу члана 584. став 2. Законика о кривичном поступку, који је важио у време настанка штете, а

тузилац се пре подношења тужбе у овој парници обраћао надлежном министарству, у складу са чланом 588. став 1. Законика о кривичном поступку.

Како нема кривице на страни тужиоца за притварање имајући у виду да му је притвор одређен по члану 211 став 1 тачка 2 и 3 ЗКП-а, односно како притвор није одређен због опасности од бекства, то тужилац није допринео настанку штете.

Правилном применом члана 200. став 2. ЗОО-а, којим је прописано да ће приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, по оцени овог суда, првостепени суд је правилно одмерио висину досуђене накнаде штете, будући да новчани износ од 2.580.000,00 динара за претрпљене душевне болове тужиоца због неоснованог лишења слободе, представља адекватну накнаду нематеријалне штете, узимајући у обзир све околности конкретног случаја, те су неосновани жалбени наводи странака којима се оспорава висина досуђеног износа.

Износ новчане накнаде који суд досуђује мора да буде правично и одговарајуће одмерен, са једне стране, и примерен друштвено-економским условима у којима се досуђује, што подразумева да суд цени све околности конкретног случаја које су од утицаја на висину накнаде, водећи рачуна да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију којом се ублажавају поремећаји у духовној сфери оштећеног. Она није цена претрпљеног бола и не представља супституцију личних добара имовинским. Тужилац је, против своје воље, жртва поступка који се показао неоснованим. Такав поступак је пореметио његов мир и психичку равнотежу, повредио част, углед и достојанство, што је све проузроковало душевне болове. Новцем, као општим мерилем вредности, оштећеном се омогућује да прибави себи извесну пријатност, радост, уживање или задовољство у најширем смислу речи, насупрот болу који је претрпео. Новчана свота која се досуђује у циљу обештећења зависи од свих околности случаја.

Чињеница да је тужилац осуђен за кривично дело неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а став 1 КЗ није од утицаја на право на накнаду у конкретном случају, јер је био притворен 516 дана за дело за које је ослобођен (до броја дана се дошло тако што је од укупног притвора одузет притвор за кривично дело за које је осуђен, а које му је урачунато у казну за то дело), те су неосновани жалбени наводи тужене да му због тога не припада накнада, обзиром да приликом неоснованог лишења слободе долази до повреде права личности, без обзира на ранију осуду, при чему је првостепени суд приликом одмеравања казне ценио и наведену чињеницу, те делимично усвојио тужбени захтев.

Осим тога, нису основани ни жалбени наводи тужиоца којима истиче да првостепени суд није имао у виду чињеницу да 20 месеци није виђао своје синове. Ово стога што је првостепени суд приликом одмеравања висине правичне накнаде за период лишења слободe за кривично дело за које је ослобођен, имајући у виду да је тужилац био неосновано лишен слободe 516 дана, што је мање од 20 месеци, правилно ценио околност да је тужилац имао мајку, супругу и децу коју у наведеном периоду није могао да виђа.

Од стране другостепеног суда су цењени и сви остали наводи жалби парничних странака, али како нису од значаја и не могу довести до другачије, за жалиоце повољније одлуке у овој правној ствари, то сходно члану 382 став 1 ЗПП-а, нису посебно образлагани.

Из наведених разлога, на основу члана 390 ЗПП-а, одлучено је као у ставу првом и другом изреке.

Одлука о трошковима парничног поступка из става трећег изреке ожалбене пресуде је преиначена применом члана 150, 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, па је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка, у границама постављеног захтева и према вредности са којом је тужилац успео у спору, у износу од 175.900,00 динара и то за састав тужбе износ од 16.500,00 динара, за заступање на два одржана рочишта са приступом и паушалом у износу од по 18.000,00 динара и на име судских такси за тужбу и одлуку износ од по 61.700,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време доношења одлуке о трошковима и Таксеној тарифи, важећој на дан настанка таксене обавезе, са законском затезном каматом у складу са чланом 277. Закона о облигационим односима.

Имајући у виду да тужилац није успео у другостепеном поступку, а да је тужени успео у сразмерно незнатном делу, на основу члана 165 у вези са чланом 153 ЗПП-а, одлучено је као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић